

GALZA PRESS

Veselo i vážne, všetkým dobre padne včera, zajtra, dnes čítať GALZAPRESS

Informačný „kvartálnik“ nielen o Bytči a okolí,
nielen o histórii ale aj o súčasnosti

1

Ročník XII.
2024

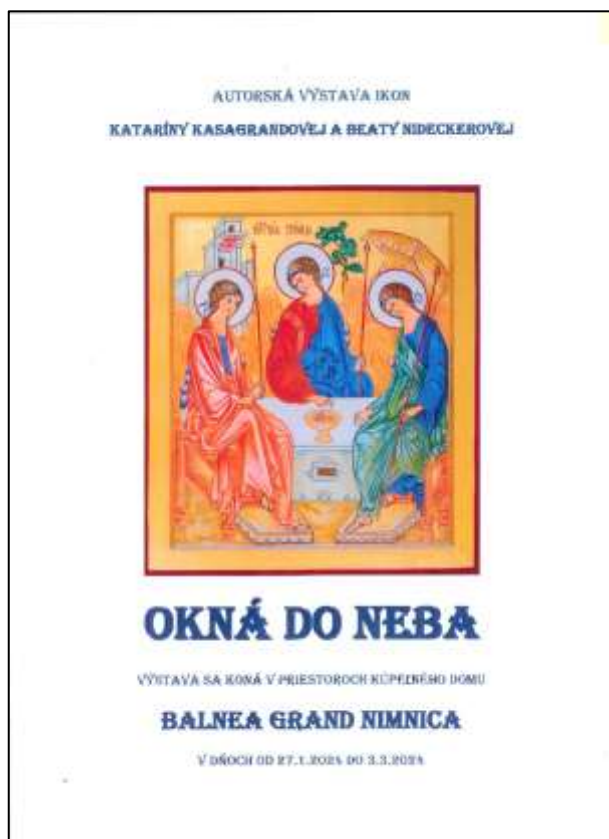
V elektronickej podobe nás nájdete na:

www.collectorum.eu, www.velkabytca.sk

Výstava v Nimnici...

Na fotke s pani Katarínou je Peter Beňo (* 2. september 1972, Bánovce nad Bebravou), rímskokatolícky nitriansky pomocný biskup a titulárny biskup sídla Amudarsa. V minulosti pôsobil ako dekan Trenčianskeho dekanátu a rektor Diecéznej svätyne svätých Andreja-Svorada a Beňadika v Skalke nad Váhom.

Na foto s pani Katarínou je Renátka Rosinová - kultúrna referentka v kúpeľoch Nimnica

V mesiaci október nám vypracovala a zaregistrovala notárka z Bytče JUDr. Mária Kalašová Notársku zápisnicu. Po tomto notárskom úkone nám môžu naši čitatelia a fanúšikovia venovať zo svojej zaplatenej dane **2%**. Teda, zaplatená daň je 100% pre Galzu sú 2% a štát dostane 98%. Ďakujeme.

Spracoval PhDr. Martin Gácik

Galza informuje

trénuje dievčatá a brankárov. Článok prevzatý zo stránky sp21.sk

19.2.2024 sa dožil 70 rokov p. Jozef Bologna. Foto prevzaté z rodinného archívu - bývalý bytčiansky mládežnícky tréner Oslavujúca zostava, horný rad zľava: Marián Belčík, Peter Kmecík, Matej Dybala, Daniel Hundák, dolný rad zľava: Roman Mikoláš, Richard Šebeňa, Tomáš Strýček, Roman Kaštan, Filip Múdry, Ján Minárik, Marek Baláž a tréner Jozef Bologna. (Mimo kameru... Chalani sa parádne zabavili, okamžite zapadli do rodiny.) Vďaka, Juraj Vnuk, za skvelý nápad. Prevzaté zo Žilinského večerníka.

ského večerníka.

Žilinských Šošonov opustil na jeseň 2023 hráč Marián Weber z Bytče, talent MŠK Žilina prestúpil do Sparty Praha. Prevzaté zo Žilinského Večerníka

Slovenská hádzaná smúti. V pondelok 25. marca 2024 zomrel vo veku 79 rokov Mgr. František Garabík. Od žiackych rokov hral hádzanú v Bytči a postupne vystriedal viaceré ligové družstvá ako Trnava, Michalovce a Považská Bystrica. Po ukončení hráčskej kariéry sa vrátil do rodnej Bytče ako tréner, funkcionár a

prezident klubu MHK Bytča. Až do úmrtia bol jeho čestným prezidentom. Posledná rozlúčka s Františkom Garabíkom sa uskutočnila vo štvrtok 28. marca o 15.00 hod. v Dome nádeje na cintoríne v Bytči.

Štefan Frolo z Bytče, spoluzakladateľ KDH v Bytči narodený 18.10.1936, zomrel 16.12.2023

Narodený 2.3.1947 Zomrel 31.12.2023 Slavomír Gácik náš spolupracovník. Bližšie o ňom nájdete v Galzaprese č. 1, ročník VI., rok 2018, strana 13.

Dezider Gero nás navždy opustil dňa 5.3.2024 vo veku 71 rokov. Narodil sa 4.11.1952. Bol to náš čitateľ a fanúšik.

Dňa **14.1.2024** futbalová legenda Vlado Klepáč oslávila sedemdesiatku: „Lepšie je byť kráľom v menšom klube, ako náhradník vo veľkom!“

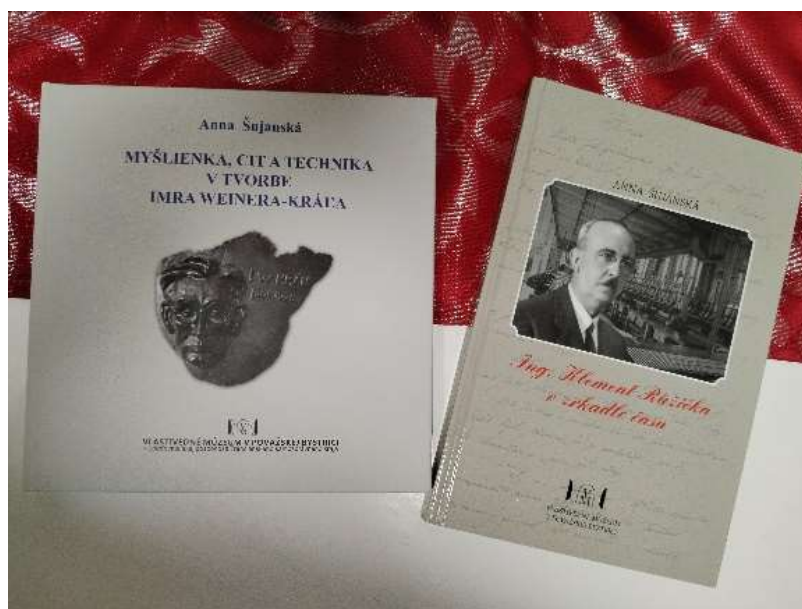
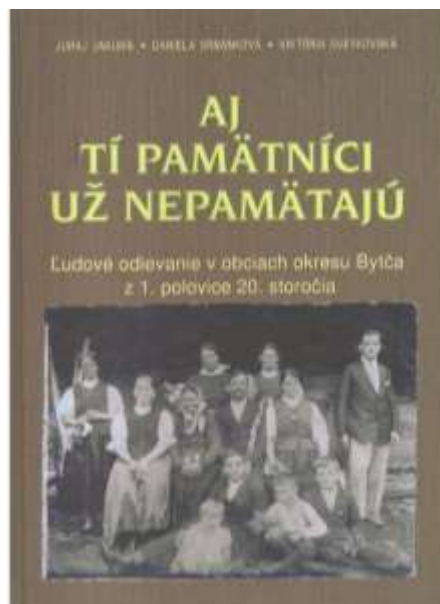
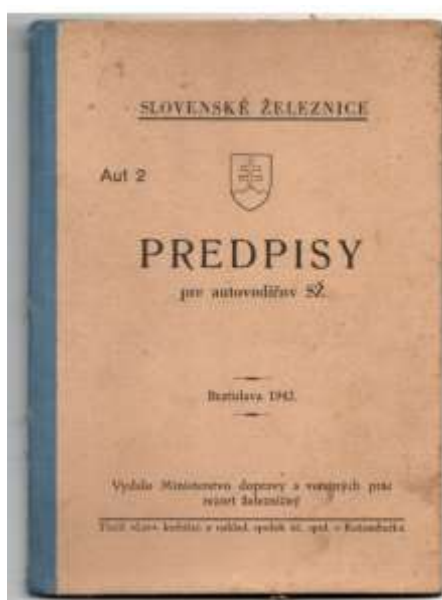
So Žilinou ako brankár získal historicky prvý titul dorasteneckého majstra Slovenska. V zápase o československý titul o gól prehrali so Slaviou Praha, ale bolo to vraj najmä pričinením rozhodcov. Dodnes cíti krivdu. Stál v bráne československej dorasteneckej reprezentácie, v žilinskom ligovom tíme kryl chrbát Smákovi, aj Plachovi. Po prestupe do Bytče sa v klube stal legendou. Dnes stále

Dňa 29.2.2024 otvorili obchodné centrum Klokan na Hlavnej ulici v Bytči za účasti primátora Ing. M. Mináricka.

Spracoval PhDr. Martin Gácik

Pribudlo do našej knižnice

Typy pre zberateľov pivných etikiet

Spracoval PhDr. Martin Gácik

Gratulácia k jubileu

Týmto školskými fotkami by sme chceli zagratulovať učiteľke Irene Slávikovej rod. Bančákovej k jej životnému jubileu. Dňa 9.2.2024 sa dožila 80 rokov.

Žiaci – školský rok 1995/1996

1. rad dole sediaci zľava: Múdra, Rovňan, Zimmerman, Varáčková, Šutaríková, Reš, Tvrdá, Sláviková
2. rad v strede stojaci zľava: Placek, Pavúrová, Šutarová, Šutaríková, Škutová, Šajtlavová, Šimová, Vršanská, Vlčíková, Vančíková, Skukálek
3. rad hore zľava: Pradeniak, Škulavík, Pavúr, Raždík, Rakovan, Mikuš, Slanička, Mazúr

Pedagogický zbor 1995

1. rad dole kľachiaci zľava: Bárdyová, Hromcová, Oľga Ficeková, Uhliariková, Adamčíková
2. rad v strede stojaci zľava: Monika Nemčekvá, Talafová, Holubcová, Ovčíková, Lasičková, Šmídová, Lošáková, Charvátová, Boháčiková, Boháčik, Košút
3. rad hore stojaci zľava: Čurdová, Čerget'ová, Klacková, Gregušová, Moravčíková, Sláviková, Gajdošová, Mičietová, Hromcová, Živná, Šurláková, Vengrická, Hešková
4. rad úplne hore stojaci zľava: Gáciková, Valíček, Gugenberger, Klacko

Spracoval PhDr. Martin Gácik

Bytčania a Bytčiansko v rokoch 1944 - 1945

V tomto článku materiál čerpáme z fondu prezidiálne krabica číslo 928 rok 1944. Materiál sa nachádza v Štátnom archíve v Žiline.

Opisujeme tu udalosti ktoré boli zachytené v hláseniach Okresného náčelníka vo Veľkej Bytči.

V dokumente s pečiatkou „Prísne tajné!“ pod číslom jednania 1827/1944 prezidiálne s dátumom 30. 10. 1944 v predmete veci: Ján Pavelek, riaditeľ na Rímskokatolíckej ľudovej škole v Hliníku nad Váhom - vyšetrovanie zasiela Prezídium župného úradu v Trenčíne Okresnému úradu vo Veľkej Bytči následovne: „Školdozorný úrad vo Veľkej Bytči oznámil, že predmetný riaditeľ sa aktívne zúčastnil a zapojil pri rozdávaní zbraní mládeži dňa 29. 08. 1944. Partizánske hnutie organizoval a s týmto hnutím verejne sympatizoval. Žiadam Vás preto, aby ste ohľadom v predmete menovaného dali urýchlene previesť vyšetrenie o jeho spoľahlivosti. Mienku o menovanom vyžiadať si od miestnej Hlinkovej slovenskej ľudovej strany a od miestneho veliteľa Hlinkovej gardy,“

V odpovediach sme našli hlásenie veliteľa žandárskej stanice. Z hlásenia citujeme: „Zo svedeckých výpovedí bolo dôverne zistené, že Pavelek dňa 29. 08. 1944 a dňa 30. 08. 1944 bol doma u svojej rodiny v Hliníku nad Váhom a preto sa aktívne žiadneho partizánskeho hnutia nezúčastnil. Že by však bol s partizánskym hnutím sympatizoval, zistené nebolo, naopak, toto zavrhol, čo potvrdili dôverihodné osoby. Riaditeľ Ján Pavelek je dosiaľ mravne zachovalý, politicky spoľahlivý a v Hliníku nad Váhom požíva veľmi dobrú povesť. Ján Pavelek bol do roku 1944 aj veliteľom Hlinkovej gardy v Hliníku nad Váhom, tejto funkcie sa vzdal iba pre osobnú nezhodu s bývalým miestnym predsedom Hlinkovej slovenskej ľudovej strany v Hliníku nad Váhom. Napokon oznamujem, že uvedené obvinenie na riaditeľa Jána Paveleka vzniesol niekto iba z osobnej pomsty, keďže pri vyšetrovaní nebola zistená ani tá najmenšia okolnosť, ktorá by bola obvinenie podoprela.“

V tejto krabici sa nachádza aj dokument s názvom „Opis“ a „Výzva“. Tento dokument je datovaný dňom 09. 11. 1944 v Bratislave a podpísal ho minister národnej obrany Štefan Haššík. Tu sa pozastavíme osobe ministra. Toto nám o ňom uvádza internetový zdroj Wikipédia: Narodil sa v obci Dlhé Pole (dnes okr. Žilina) v rodine Juraja Haščika a jeho manželky Františky rodenej Červenčikovej. 5. septembra 1944, po vypuknutí SNP bol menovaný ministrom Národnej obrany a veliteľom novovzniknutej Domobrany, nazývanej aj „Haššíkova armáda“. Čím nahradil gen. Ferdinanda Čatloša. Domobrana bola už len symbolickou armádou. Napriek tomu, že koncom roka 1944 bolo v jej radoch cez 40 000 vojakov, ktorí boli dislokovaní v tyle nemeckých vojsk medzi Žilinou, Trenčínom, Bratislavou a Nitrou, väčšina (asi 90%) jej príslušníkov nebola vyzbrojená a tak prakticky nezasiahla do bojov.[2]

Haššík po vojne ušiel z krajiny. 11. novembra 1947 bol v neprítomnosti odsúdený na trest smrti. Po roku 1948 žil v USA, neskôr sa presunul do Argentíny. Organizoval tu spolok bývalých príslušníkov slovenskej armády pod názvom Kombatanti[3].

Z dokumentu „Výzva“ teda citujeme: „Následkom posledných udalostí mnoho vojenskej výzbroje a výstroje dostalo sa nezákonným spôsobom do rúk civilného obyvateľstva. Vyzývam preto obyvateľstvo, aby do 30. 11. 1944 u najbližšieho bezpečnostného úradu (polícia, žandárstvo, notársky úrad) odovzdalo súčiastky vojenského výzbroja a výstroja (zbrane, strelivo, uniformy), ktoré boli v držbe.“...

V dokumentoch sa nachádza úradný preklad pod číslom 120-15/11-1/44 Ministerstvo vnútra, Nemecký veliteľ na Slovensku s dátumom Bratislava 10. 11. 1944. Názov dokumentu je Obežník. Citujeme: „Prípady drancovania, plienenia a neoprávneného zhabania dobytka a predmetov sa denne stupňujú. Toto nedisciplinované chovanie podkopáva mužnú ukáznenosť, škodí vážnosti nemeckého vojaka na Slovensku a zamedzuje uspokojenie krajiny. Veliteľom prikázať, aby zvyšnými prehliadkami a prísnyim služobným dozorom tieto prípady zamedzili. Každá jednotka v priestore ktorej plienenie a neoprávnené zhabanie sa vyskytne, musí až vinníci nebudú zistení ihneď poskytnúť plnú náhradu. Keď v jednom mieste alebo v priestore nachádzajú sa viaceré jednotky, náhradu má poskytnúť miestny veliteľ respektíve najstarší veliteľ jednotky. Doporučuje sa náhradu škody zohnať dávkami, poplatkami. Podpísaný Hofle SS Obergruppenfuhrer udn General d.P. Tento dokument Prezídium ministerstva vnútra pod číslom 120-15/11-1/1944 rozoslalo všetkým župným úradom, okresným úradom a následne aj obecným úradom a notárskym úradom. Za ministra vnútra Alexandra Macha dokument podpísal Dr. Kaššovic.

Štátny policajný úrad v Žiline pod číslom jednania 5263/1944 prezidiálne dňa 14. 11. 1944 v predmete veci „Evidencia rozmnožovacích strojov“ zasiela Okresnému úradu do veľkej Bytče následovne: „Prihlášku rozmnožovacieho stroja, ktorá bola farárom Štefanom Babjakom dňa 08. 11. 1944 na tunajšom úrade podaná, odstupujem cieľom zavedenia do evidencie rozmnožovacích strojov, lebo ide o osobu z Vášho okresu, teda obec Predmier, okres Veľká Bytča.“

Pod číslom jednania D1/961/1944 s dátumom vo Veľkej Bytči vo veci: advokáti – vzdialenie sa je uvedené, citujeme: „Oznamujem, že v tunajšom okrese sú len dvaja advokáti a to: JUDr. Dušan Pokorný, advokát vo Veľkej Bytči ulica Štefánikova a advokát JUDr. Ľudovít Horanský, advokát vo Veľkej Bytči ulica Mičurová. Obaja títo advokáti sa stále zdržujú vo svojom sídle a riadne vykonávajú svoju advokátsku prax.“ Na konci hlásenia sa nachádza pozdrav „Na stráž!“, dokument vypracoval okresný náčelník vo Veľkej Bytči a adresoval ho do Bratislavy Advokátskej komore.

Obvodný notársky úrad v Dlhom Poli pod číslom jednanja 178/1944 prezidiálne píše Okresnému úradu do Veľkej Bytče v predmete veci: Obec Dlhé Pole – krádež v obecnej pokladnici. Hlásenie je vypracované s dátumom 16. 11. 1944.

„Hlásim, že dňa 27. 10. 1944 asi o 08.00 hodine večer podľa udania starostu obce prišli k nemu dvaja neznámi muži ozbrojení, pravdepodobne príslušníci partizánskych bánd, hovoriaci ruskou rečou a požadovali od neho duplikát kľúča od obecnej pokladnice. Tento pravda pod hrozbou im ho vydal. Po prevzatí kľúča menovaní muži odišli. Podľa udania obecného pokladníka sa ďalší postup uvedených previedol takto: pokladník udáva, že sa večer vracal ulicou od rodiny z návštevy. Cestou ešte skorej než bol pristavený, stretol dvoch mužov, ktorí, ale ho prešli a až potom sa za ním obzerali a za ním svietili.. Keď asi podľa postavy usúdili, že by to mohol byť on, sa za ním vrátili, legitimovali ho a zistili, že on je pokladník obce. Hneď ho vzali so sebou, aby ch doviedol, že chcú peniaze od obce. Obecná pokladnica je umiestnená na notárskom úrade. Keďže notársky úrad bol večer zamknutý, musel pokladník zavolať na t vedúceho notára, aby ho pustili dnu. Potom šiel s ním aj jeden z neznámych mužov a prešli cez byt notára do notárskeho úradu. Druhý spoločník ostal vonku na stráži. Pokladník ako udáva sa bál sám ísť do úradu a zavolať si notára na návštevu pána Františka Haluzku, ktorý aj šiel s nim do kancelárie. Neznámy muž nariadil pokladníkovi otvoriť pokladňu. Tento otvoril a neznámy vybral z nej peniaze. Podľa udania obecného pokladníka bolo mu odcudzené

3700 Korún slovenských, na ktorý obnos mu dal neznámy potvrdenie písané rukou. V pokladnici bolo viac peňazí, ktoré ale boli založené medzi kvitanciami a tak nenájdene uvedeným mužom. Drobné mince neboli, boli len papierové peniaze. Okrem ukradnutého obnosu bolo v pokladnici ešte v papierových peniazoch asi 3200 Korún slovenských ako udáva pokladník. Po tomto neznámy muž odišiel a iných vecí sa na úrade nedotýkal. Presný stav pokladnice nemôžem uviesť preto, lebo pri nastúpení na zastupovanie nebolo mi nič odovzdané takže stav sme ani nezistovali. Nariadenie župného úradu ohľadne zaistenia pokladnic pred vyrabovaním došlo až 30. 10. 1944 a tak, o tom, že rabujú aj obecné pokladnice nebolo nám známo. Zo zostatkového väčšieho obnosu peňazí boli vyplatené obecní zamestnanci a tak dnešný stav obecnej pokladnice je len minimálny vo väčšine drobné peniaze. Väčšie obnosy, ako prídeli, ktoré má obec dostať budú po prevzatí u poštového úradu hneď uložené v peňažnom ústave vo Veľkej Bytči.“

Rok 1945 bol posledný rok existencie prvej Slovenskej republiky. Oficiálny názov štátu bol od 14. marca 1939 do 21. júla 1939 „Slovenský štát“. Súviselo to s faktom, že zákon č. 1/1939 Sl. z. zo 14. marca 1939 o samostatnom Slovenskom štáte sa nezmieňoval o forme štátneho zriadenia (faktickou hlavou štátu bola vláda pozostávajúca z predsedu a ôsmich ministrov, pričom charakter politického režimu bol autoritársky).

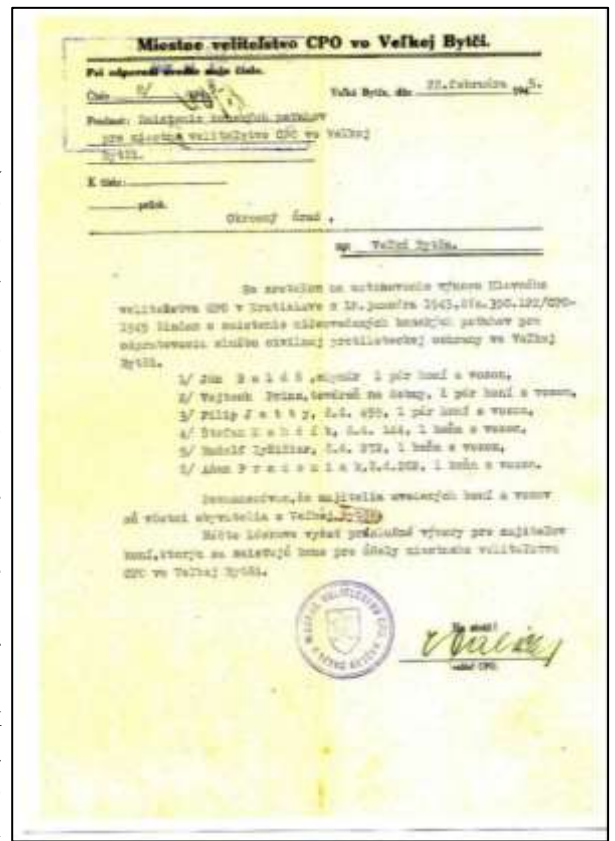
Ústavný zákon č. 185/1939 Sl. z. zo dňa 21. júla 1939 o ústave Slovenskej republiky v § 1 ods. 1 zakotvoval, že „Slovenský štát je republikou“ a tým sa oficiálny názov štátu zmenil na „Slovenská republika“, hoci výraz „slovenský štát“ (v písomnej podobe s malým začiatočným písmenom) bol rozšíreným medzi obyvateľstvom (aj v prejavoch jej politických predstaviteľov) aj v nasledujúcom období.

Dňa 04. 01. 1945 pod číslom D1/3/1945 vo veci Úradu práce - zistenie stavu zamestnancov, v tejto veci píše okresný náčelník vo Veľkej Bytči do Trenčína Prezidiu župného úradu nasledovné: Oznamujem, že pri úrade práce vo Veľkej Bytči sú dvaja zamestnanci a to: Martin Greguš hlavný kancelársky oficiant a Jozefína Alakšová kancelárska pomocníčka.“

Dňa 15. 01. 1945 pod číslom D1/1038/1944 vo veci Evakuácia – zaistenie miestností pre potreby poštovej a telegrafnej správy vydáva okresný náčelník vo Veľkej Bytči Výmer. Z Výmeru citujeme: „ Za Okresný úrad vo Veľkej Bytči na základe paragrafu 8 a 81 zákona na obranu štátu číslo 131/1935 Sbierky zákonov a nariadení zaistujem s okamžitou platnosťou 2 miestnosti o ploche cca 115 m² nachádzajúce sa na prvom poschodí domu (bývalého židovského), spravovaného dočasným správcom obchodníkom som železom Štefanom Balalom vo Veľkej Bytči, Šafarikova ulica číslo 379 a pridám ho Poštovej správe na uskladnenie technického telegrafného materiálu,. Spomenuté dve miestnosti sa zaberajú na dobu potreby to jest dokiaľ, kým to vojnové pomery budú vyžadovať. Za používanie zmienených miestností sa určuje nájomné 3000 Korún slovenských ročne.“

Okresný náčelník vo Veľkej Bytči pod číslom jednanja D1/76/1946 s dátumom 26. 01. 1945 v predmete veci Zaisťovanie skladného priestoru pre firmu Anton Dobiaš, veľkoobchod s koloniálnym tovarom z Bratislavy vydáva Výmer.

„Za Okresný úrad vo Veľkej Bytči na základe paragrafu 8 a paragrafu 81 zákona na obranu štátu číslo 131/1936 Sbierky zákonov a nariadení s okamžitou platnosťou zaistujem všetok skladný prístup nachádzajúci sa v dome vdovy

Barbory Treskoňovej vo Veľkej Bytči, Štefánikova ulica číslo 70 a pridelujem ho k potrebe firmy Antona Dobiáša, veľkoobchod s koloniálnym tovarom Bratislava – Dunajská ulica číslo 7 pre účely evakuácie. Skladný priestor v uvedenom dome sa zaisťuje dotiaľ, kým to vojnové pomery budú vyžadovať. O nájmomnom sa stránky dohodnú. Proti tomuto výmeru niet prípustné odvolanie.“ Výmer adresovali vdove Barbore Treskoňovej, Antonovi Dobiašovi a Ministerstvu národnej obrany do Bratislavy.

Žandárska stanica Veľké Rovné, okres Veľká Bytča pod číslom jednania 23 dôverné/45 vo veci Letecká činnosť nepriateľská – zasielanie stôp po náletoch hlási Ministerstvu národnej obrany HVV – správne oddeleniu do Bratislavy. Z hlásenia citujeme: „Hlásim, že v noci dňa 21. januára 1945 asi o 20.00 hodine preleteli nad obcou Veľké Rovné „zadné vrchy“, nepriateľské lietadlá. Lietadlá prileteli zo severovýchodnej strany a niekoľko krát sa otočili nad obcou Veľké Rovné, pričom zhodili väčší počet letákov. Okrem toho boli nepriateľskými letcami zhodené za pomoci padákov rôzne zbrane. Celkovo bolo zhodených na troch padákoch tri vrecia zbraní, ako aj rôzne strelivo a výbušné látky. Spomenuté padáky so zbraňou zhodili na osade „Podlubi“ obce Veľké Rovné, ktoré zbrane i s padákmi boli dňa 22. januára 1945 v ranných hodinách nájdené a zobrať miestnym veliteľstvom nemeckej brannej moci nachádzajúcej sa v obci Veľké Rovné.

Pokračovanie v ďalšom čísle.

Touto školskou fotkou gratulujeme pani učiteľke **Jaroslave Mackovej** rodenej Sudovej k jej životnému jubileu. Dňa 24.10.2023 sa dožila 80 rokov. Fotku s popisom nám venovala Gabriela Gaňová, za vydata Hrtánková.

Dolný rad ako sa dívame z prava do ľava: Bohuš Hryzák, Ivan Burada, Alena Bobčíková, Henrieta Varáčková, Gabika Bukovanová, Anna Lukáčová, Erika Danišová, Anna Martinková, Ivana Ďurajková

Druhý rad z prava do ľava: Tibor Jackuliak, Rudolf Marciš, Vlado Chrenko, Martina Marcišová, Gabriela Gaňová, Renáta Majtánová, Mirka Papánková, Štefan Kováčik, Zuzana Levková

Začíname **tretí rad** od triednej z prava do ľava ako sa dívame: Monika Štadlichová, Boba Majtánová, Daniela Kubíková za vydata Adamíková, Jarmila Šúchová, Jozef Holinec, Dušan Šupolík, Rudolf Mišuka, Rudo Remeš

Posledný rad z vrchu z prava do ľava: Marek Pozlatka, Hedviga Višňovská, Jaroslava Sobčáková, Mária Majtánová, Anna Gregušová, Kamil Mičušík, Mirka Gregušová, Ingrid Bočková, Ján Štrkáč

Spracoval PhDr. Martin Gácik

O Otovi Weinbergerovi

V januári 2024 uplynulo 110 rokov od narodenia Ota Weinbergera. Tí starší si ho ako učiteľa pamätajú a pre tých mladších bude možno jeho príbeh zaujímavý.

Narodil sa v roku 1914 do rodiny úradníka na popperovskom panstve, jeho otec ale zakrátko po jeho narodení zomrel a mama zostala sama so siedmimi deťmi. Napriek tomu jeho detstvo bolo pekné a spomínal naň.

Začal chodiť do židovskej školy, potom do meštianky a neskôr dochádzal do Žiliny do reálky. Veľmi chcel byť učiteľom, asi preto, že obaja jeho starí otcovia boli učiteľmi na bytčianskej židovskej škole, ale rodina si jeho budúcnosť predstavovala inak a po maturite odišiel študovať na Vysokú školu obchodnú do Prahy, do štúdia však zasiahol politický vývoj, v jeseni 1938 bola vyhlásená autonómia Slovenska a z Prahy sa musel vrátiť domov.

práca na farme v Anglicku, OW prvý zľava

Zrejme pod vplyvom okolností uvažoval o odchode do Palestíny (budúci štát Izrael) a začal sa učiť u majstra pána Ficeka za stolára, aby vedel nejaké remeslo. Neskôr bol na to pyšný, lebo v domácnosti mohol zručnosť použiť.

Na jar 1939 boli zrejme náznaky zhoršujúcej sa situácie pre židovské obyvateľstvo. Niektorí príbuzní už odišli do emigrácie, a tak sa tí, ktorí tu zostali, rozhodli, že mladí by mali tiež odísť, i keď nikto z nich nemohol vedieť, čo sa na Slovensku udeje. Poskladali peniaze, vybavovali sa víza a cieľom bolo Anglicko. Oto a jeho o šesť rokov mladší synovec odišli týždeň po vyhlásení Slovenského štátu, týždeň po 14. marci 1939 vlakom cez Nemecko do belgického prístavu Ostende a odtiaľ loďou do Anglicka. Na cestu cez Nemecko spomínal ako na deprimujúci zážitok a povedal, že naozaj mali strach pred tými ozbrojenými vyrevvujúcimi skupinami.

V Anglicku začal pracovať ako pomocník na farme neďaleko Oxfordu, kam každý deň rozvážal mlieko. Po pár mesiacoch sa mu naskytla práca vychovávateľa v zámku, ktorý dal majiteľ k dispozícii organizácii, ktorá privádzala do Británie židovské deti z Nemecka, Rakúska a Československa.

Po vzniku Československej samostatnej obrnenej brigády vo Veľkej Británii sa prihlásil do armády. Prešiel výcvikom a bol radistom v tanku. V tomto armádnom útvere slúžili aj Jozef Gabčík a Jan Kubiš, s Gabčíkom sa poznal. Vojaci neboli v prvom slede vylodenia v Normandii v júni 1944, preplavili sa cez La Manche na prelome augusta a septembra. Zachoval sa maličký zápisník so stručnými poznámkami, z ktorých je zrejme, že ten čas na lodi, kým čakali na odplávanie do Francúzska, musel byť naozaj nesmierne stresujúci.

Obrnenú brigádu vrchné velenie nasadilo do obliehania Nemcami obsadeného prístavu Dunkerque a zostala tam až do samého konca vojny, do 9. mája 1945, keď sa nemecké vojsko v meste vzdalo.

Po demobilizácii sa konečne mohol vrátiť domov, bol to však veľmi smutný návrat. Doma už nenašiel svoju matku a súrodencov, prežila len jedna sestra, ktorá bola v Terezíne, synovec a neter, ktorí boli v emigrácii a ďalšia neter, ktorá sa od jesene 1944 až do oslobodenia skrývala v horách na Orave.

K prerušenému štúdiu sa už nevrátil, urobil si postupne pedagogické skúšky a stal sa učiteľom, ako od mladosti túžil a bol dobrý učiteľ. Príbuzní, ktorí prežili, krátko po vojne odišli do Anglicka alebo Izraela a presviedčali ho, aby odišiel tiež. Povedal, že už nikdy do žiadnej emigrácie nechce a ostal v milovanej Bytči.

Mária Weinbergerová

K článku o Napoleonskej ceste zopár slov:

Zistil som od starých Plevničanov začiatkom šesťdesiatych rokov minulého storočia, ktorí sa narodili ešte v 19. storočí, od starých rodičov vedeli, že aj cez naše obce zo Slavkova po bitke Troch cisárov vracali sa porazené ruské vojská. Ako utečenci. V obci Bodiná, okres Považská Bystrica, v lese na skalách sú runy v azbuke. Dôkaz, že z troch evidovaných prúdov jeden išiel cez Považie. Takže, je pravda, že aj naše obce majú spomienky na onen čas Napoleona Bonaparta.

Spracoval JUDr. Otto Gát'a

Milí čitatelia, v tomto článku Vám chcem priblížiť historickú osobnosť JUDr. Martina Mičuru, ako výnimočného človeka. Človeka, ktorý miloval svoju rodnú zem a obhajoval slovenský národ. Ako rodáka z nášho kraja, obyvateľa Bytče a jej dlhoročného starostu, ktorý sa pričinil o rozvoj a povznesenie Slovenska, rodného kraja a Bytče. Tiež Vám chcem priblížiť bližšie jeho osobu, prostredníctvom vyjadrení jeho súčasníkov o ňom a smutný záver jeho života. Informácie som získal v prevažnej miere z knihy JUDr. Martin Mičura 1883-1946. Život a dielo právnika, politika a štátnika, autor Ing. Ján Mičura.

JUDr. Martin Mičura bol podľa jeho súčasníkov zástancom slovenského národa, prístupný ku každej osobe, každého vypočul, poradil, pomohol vyriešiť problém. Mal priateľskú, veselú a dobrosrdečnú povahu. Svojou povahou, pracovitosťou, poctivosťou, vzorným životom a tiež mohutnou postavou v spojitosti s vládňosťou vzbudzoval u ľudí dôveru a vytváral priateľskú atmosféru. Povedali o ňom jeho súčasníci a priatelia:

Dr. Ján Elen Bor (vlastným menom Ernest Žatko): Prvým a najmohutnejším dojmom zapôsobila na človeka jeho vzácna inteligentnosť, všestrannosť a vnútorný aristokratizmus, nenáročne priťahujúci, zosilnený jeho životnými spôsobmi, rečou, gestami.

Dr. Miloš Bugár: ...Martin sa stal pánom - podľa obliekania, nie však podľa srdca – ostal prostým, otvoreným Slovákom, milujúci svoju rodnú zem a jej chudobný ľud.

Mons. Karol Kmeťko, ThDr.: Dr. Mičura je úprimne veriaci duša, jeho viera je vierou živou, žijúcou nie v slovách, lež v skutkoch opravdivej lásky k Bohu a bližnému. Od jeho kresťanstva sa môžu učiť aj duchovní.

Karol Anton Medvecký, PhDr.: Bol elegantný a energický a taktovo vykonával aj svoje služby. Bol členom Slovenského klubu anekdotárov, tieto vedel dobre a výstižne podávať a patril k najväčším majstrom.

Jozef Hamaj, kňaz: ...Videl som nášho vodcu na otcovskej dedovizni, na lúkach, poliach, v horách. Pozná každú brázdnu, každý stromček, každý potôčik. Nielen, že žil a žije na rodnej zemi, ale s ňou aj dýcha. Tam žije v otcovskom dome jeho staručká matka – vdova. Ešte som nevidel syna, ktorý by tak miloval svoju matku, ako náš vodca. Obetavou synovskou láskou sleduje každý jej krok, každý pohyb a každé slovo.

JUDr. Martin Mičura sa narodil 17.9.1883 v Dlhom Poli (usadlosť Košariská). Navštevoval Ľudovú školu v Dlhom Poli a Hliníku nad Váhom, meštiansku školu v Těšíne, Gymnázium v Žiline, Trenčíne, Trnave, Rimavskej Sobote. Potom študoval na Právnickej akadémii v Bratislave, na Právnickej fakulte v Berlíne a na Univerzite v rumunskom Kluži (v tom čase súčasť Rakúska – Uhorska). Už počas vysokoškolského štúdia sa hlásil k slovenskému ľudu. V Berlíne organizoval stretnutia chudobných drotárov a potom ich pohostil v reštaurácii, v Kluži združoval slovenských študentov. V roku 1907 bol promován na doktora politických vied, v roku 1908 obhájil doktorát všetkých práv a v roku 1910 absolvoval advokátsku skúšku v Budapešti. Národné a sociálne cítenie dostal od otca a od matky. Už počas jeho štúdií sa u otca v Dlhom Poli schádzali národnostne cítiaci priatelia. Taktiež od svojho strýka Dr. Juraja Mičuru, ktorý býval v Bytči a mal na námestí dom a advokátsku kanceláriu, v ktorej po ukončení štúdia tiež pracoval. Jeho strýko sa angažoval v Dobrovoľnom hasičskom spolku v Bytči. Bytčianski hasiči pestovali slovenskú reč, slovenský zborový spev, slovenské divadlo, úradnou rečou v spolku bola aj pred r. 1918 slovenčina. Bol spoluorganizátorom národného a kultúrneho života v Bytči. V jeho dome sa organizovali divadelné predstavenia, vo svojej kancelárii poskytoval prax budúcim advokátom.

Po ukončení štúdia pôsobil ako advokát vo Veľkej Bytči. Cez 1. svetovú vojnu bol v armáde. Bol podporovateľom vzniku Československej republiky a signatárom Martinskej deklarácie (30.10.1918), ktorou sa Slováci prihlásili do spoločného štátu Čechov a Slovákov, signatárom bol tiež jeho strýko. Po podpise Martinskej deklarácie v roku 1918 sa vytvárali na Slovensku Slovenské národné rady a gardy, ktoré umožňovali prejav samostatnosti slovenského národa a protiváhu proti záujmu Maďarov o znovuzískanie Slovenska. Na Považí bol spoluzakladateľom Slovenskej gardy a v mesiacoch november a december roku 1918, prispel k vytlačeniu Maďarov z Považia. Politickú činnosť začal v Slovenskej ľudovej strane (podpredseda), neskôr v Československej strane ľudovej na Slovensku (predseda), ktorú založil v roku 1925. **Úplne v začiatkoch ešte krehkej ČSR bol dňa 31.12.1918 vymenovaný za župana a vyslaný do**

Tekovskej župy so sídlom v Zlatých Moravciach, kde v tom čase prevládalo maďarské obyvateľstvo. Jeho úlohou bolo brániť záujmy Slovákov, dosadzovanie Slovákov do úradov, podporovať slovenské školstvo a štúdiá slovenských detí. Aktívne sa zúčastnil na vytlačení maďarského vojska z juhu Slovenska začiatkom roka 1919, podporou československej armády. **Od roku 1920 bol poverený aj vedením Nitrianskej župy. Tieto funkcie zastával do 18.9.1920. Dňa 15.9.1920 bol vymenovaný za ministra československej vlády s plnou mocou pre správu Slovenska, na funkcii pôsobil do 7.10.1922.** V tejto funkcii vykonal všetky prípravné práce pre budúce zákony s účinnosťou od 1.1.1923. Bol zástancom spoločného života Čechov a Slovákov v spoločnom štáte, ale na princípe rovnosti a samostatnosti. Podporoval vymenovanie nových prvých slovenských biskupov. Bol spolu iniciátorom zbierky na prestavbu kostola v Skalke n/Váhom, ako pútnického miesta Slovákov a pričínal sa o výstavbu kostola v Lednických Rovniach. Bol podporovateľom Matice slovenskej, podporoval činnosť SND, odobril Ústavu evanjelickej cirkvi a. v., bol podporovateľom vzniku slovenských bánk. Podporoval výstavbu nových gymnázií, navštevoval školy s cieľom povzbudiť vlastenectvo k novej republike. Zasahoval proti maďarským a nemeckým organizáciám, v ktorých prevládala ich protištátna činnosť (bol pripravovaný, ale odhalený atentát na JUDr. Martina Mičuru, maďarskými sprisahancami – Adbaj a Pirovics). Veľakrát sprevádzal prezidenta ČSR T. G. Masaryka po Slovensku. **Od 5.12.1922 do 1.1.1931 vykonával funkciu prezidenta Tabulárneho súdu v Košiciach**, bol to tret'ostupňový odvolací súd po okresných a sedriálnych súdoch. Jednou z prvoradých úloh bolo obsadenie sudcovských kresiel lojálnymi Slovákami. Podieľal sa na vybudovaní okresných súdov, napríklad v Košiciach, Sobrancech, Michalovciach, Medzilaborciach. Bol tiež predsedom sudcovskej a advokátskej skúšobnej komisie. **V roku 1925 sa stal popri tejto funkcii i poslancom Poslaneckej snemovne Národného zhromaždenia ČSR v Prahe** a od uvedeného roku až do roku 1936 tam zastával funkciu predsedu ústavno-právneho výboru. Mohol intenzívnejšie presadzovať záujmy Slovákov, napríklad v roku 1933 poukázal na nedostatok poskytovaných investícií pre samosprávu na Slovensku (len polovica z toho čo dostáva Morava), na nedostatočný podiel slovenských firiem na štátnych objednávkach, aby sa nebrali pracovné miesta slovenskej inteligencii a mládeži ľuďmi českej národnosti. Poukazoval na nedostatočný rozvoj železníc na Slovensku. Požadoval dobudovanie bratislavského a komárňanského prístavu a reguláciu Váhu a Moravy. Bojoval za všetko čo Slovákom patrí. Mal na zreteli záujmy celoštátne, ale pritom nezabúdal na jeho drahé Slovensko a jeho ľud. Hovorieval: „Veď mňa tiež slovenská matka vychovala, akože by som mohol byť Slovákom cudzím a neverným.“ **Dňa 1.1.1931 prevzal funkciu prezidenta Hlavného súdu v Bratislave, vykonával ju do roku 1939.** Bol predsedom kodifikačných komisií pre civilné, materiálne a formálne právo a skúšobným komisárom pre odbor občianskeho práva a občianskeho súdneho poriadku pre štátne skúšky na Právnickej fakulte UK v Bratislave. V roku 1939 bol vymenovaný za profesora na Slovenskej univerzite na Právnickej fakulte v Bratislave. **Od roku 1939 do roku 1945 bol predsedom Najvyššieho súdu.** Počas výkonu tejto funkcie odchádza do dôchodku pre zlý zdravotný stav (silný diabetes).

JUDr. Martin Mičura okrem služby pre štát vo vrcholových funkciách sa venoval tiež svojmu rodnému kraju, ktorému po celý život zostal verný, v ktorom zostal bývať, a tiež tam chcel byť pochovaný, vedľa manželky. V roku 1911 uzatvoril manželstvo s Kamilou Fridrichovskou z Bytče, v roku 1919 si postavili v Bytči vilu. Ich manželstvo bolo bezdetné, manželka mu zomrela v roku 1921 a je pochovaná na cintoríne v Bytči, tam mal pripravené miesto aj pre seba. Viac sa neoženil. Bol bohatý a úspešný muž, advokát a právnik. Vlastnil rozsiahle lesy, pozemky, domy a iné nehnuteľnosti. Bol akcionárom a predsedom v správnych radách - v Baťových závodoch na Slovensku, v cementárni Ladce a v cementárni Lietavská Lúčka. Mohol žiť pohodlný život, iba si spravovať a užívať svoj majetok. Ale on dával svoje schopnosti, vedomosti, prostriedky svojmu národu, prostredníctvom výkonu množstva funkcií na rôznych miestach, v sťažených podmienkach podľa potrieb štátu. Svoje vlastné prostriedky poskytoval ľuďom, ktorí ich potrebovali. Podporoval chudobných nadaných študentov a zabezpečoval ich uplatnenie v štátnej správe, pomáhal zamestnať sa nezamestnaným, do vedúcich pozícií presadzoval Slovákov, spolufinancoval výstavbu škôl, kostolov, kaplniek, verejných zariadení a podobne. Prácu svojich zamestnancov si vážil, štedro ich odmeňoval a niektorým daroval tiež hodnotné nehnuteľnosti, zo svojho osobného vlastníctva. **V roku 1927 bol zvolený za starostu Bytče a túto funkciu vykonával opakovane až do roku 1945.** Tu takisto veľmi aktívne pracoval a podporoval rozvoj a zveľadenie svojho kraja a Bytče. Pre svojich rodákov v Dlhom Poli zabezpečil postavenie novej 12-triednej školy, murovanej hasičskej strážnice, výstavbu cesty zo Svederníka do Dlhého Poľa, reguláciu rieky Dlhopol'ka, prestavbu kostola, inštaláciu nového organu, na ktorom tam hrával počas svätých omší a spieval, bol veriaci človek, r. k. viery. V Bytči počas jeho funkcie starostu bola postavená nová moderná meštianska škola, na tie časy komfortne vybavená (odborné učebne, školská kuchyňa s jedálňou, telocvičňa, záhrada, detské ihriská), vykonala sa rekonštrukcia námestia (regulácia rieky Petrovička, kanalizácia námestia a hlavných ulíc, vybudovanie mostov na námestí a pred kostolom, vydláždenie námestia), prestaval a dobudoval sa kostol na námestí - nadstavba štvorhrannej veže, prístavba po jej stranách, z južnej vonkajšej strany prístavby urobený výklenok s mozaikou Ukrižovania (na vonkajšej, čelnej, pravej strane kostola je umiestnená pamätná tabuľa z toho obdobia), zrenovoval sa kostol na cintoríne, vybudoval sa impozantný železobetónový most cez Váh (bol široký, po stranách mosta boli chodníky pre chodcov, slúžil Bytčanom na promenády v nedeľu, bol zničený nemeckým vojskom v r.1945), bol postavený nový reprezentačný Obecný dom (terajší Mestský úrad

v Bytči), nová fara, Katolícky kultúrny dom, Hasičský dom. K projektovaniu niektorých stavieb bol prizvaný významný architekt - staviteľ M.M. Harminc, spoluzakladateľ slovenskej architektúry. Starostlivosť sa venovala čistote a úprave mesta, zriadili sa tiež dva okrasné parky. Za finančnej pomoci obce bolo vybudované kúpalisko (pôsobil tam plavecký oddiel a oddiel vodného póla) a krásny športový štadión na Sihoti (kabíny, tribúny, rozhlasové zariadenie, hodiny ukazujúce číselný výsledok, bufet). Tieto aktivity a stavby mohli byť realizované okrem rozpočtu obce, aj vďaka finančným prostriedkom od štátu a štátnym subvenciám, ktoré JUDr. Mičura zabezpečil. Tiež sa usiloval, aby štátne projekty priniesli ošoh mestu. Napríklad sa pričínal, aby cesta z Českej republiky, tzv. severná magistrála viedla cez Bytču (v riešení bolo viacero trás) a s cestou bol potom postavený i most cez Váh. Čiastočne financoval mnohé projekty i zo svojich prostriedkov.

V roku 1943 bol menovaný za člena Štátnej rady SR s pripomenutím, že je jeho povinnosťou funkciu, ako predseda Najvyššieho súdu prijať (nechcel byť menovaný, funkciu predsedu ŠR odmietol). Práve tento medzník ho postavil po oslobodení ČA do svetla nepriateľa ČSR. Dňa 19.7.1945 počas jeho hospitalizácie v nemocnici mu bolo doručené rozhodnutie, že je prepustený zo štátnej služby bez platobných a penzijných nárokov, ako člen Štátnej rady bude postavený pred súd. Proti tomu sa odvolal k predsedovi SNR Dr. Lettrichovi a na svoju obhajobu uviedol množstvo dôkazov. Napríklad, že od roku 1943 do roku 1945, ako člen Štátnej rady tajne spolupracoval s odbojom. V čase udalostí vzniku SNP, aj počas neho zabezpečil pre odboj a povstanie financie a materiálne zabezpečenie pre povstalcov (na podporu povstania zabezpečil 14 mil. korún a 90 mil. korún v tovaroch z prostriedkov firmy Baťa). Týchto osobne podporoval aj v okolí Bytče. Uvedené skutočnosti boli písomne doložené viacerými osobami (súkromnými i verejne činnými) a tiež vyjadrením Národnej bezpečnosti v Bytči. Najvyšší súd pod vedením Dr. Martina Mičuru v roku 1943 označil za protiprávne a neplatné stredoveké diskriminačné opatrenia, ktoré sa od r. 1941 rozšírili voči židovským obciam. Skrýval v byte v Bratislave bývalého riaditeľa cementárni židovského pôvodu (p. Ecksteina). Sám písal žiadosť Dr. Jozefovi Tisovi o udelenie výnimiek pre židovských spoluobčanov, aby neboli odvedení do koncentračných táborov a tak sa i stalo.

V roku 1945 skončila 2. svetová vojna, naše územie bolo väčšinou oslobodené sovietskou armádou. Za vojskom postupovala tajná služba (NKVD), ktorá zatkla tisícky ľudí a odviekla ich do ZSSR. Patril medzi nich tiež JUDr. Martin Mičura. Bol liečený a hospitalizovaný na Ortopedickej klinike u prof. MUDr. Sumbala v Bratislave. Dňa 27.9.1945 bol pod nátlakom odvedený NKVD na výsluch, do domu v bratislavskom Štrkovci, ošetrujúcemu lekárovi sľúbili, že za 1 hodinu príde späť, nestalo sa tak. Na druhý deň, keď tam lekár doniesol injekciu pre menovaného, ten tam už nebol. Svedkom udalostí, ktoré nastali po prechode frontu cez Slovensko bol pán Ján Kalabus, ktorý bol pomocným administrátorom JUDr. Martina Mičuru a nachádzal sa v tom čase v Bratislave. Boli mu doručené sprostredkovane dva odkazy napísané rukou JUDr. Martina Mičuru na kúsok papiera, ktoré stačil tajne napísať a odoslať pred odvedením zo Slovenska. Stopa sa po ňom potom nadhlo stratila. Neskôr sa objavili útržkovité svedectvá o ňom od gen. Klapálka, ktorý ho videl v tábore Ľublanka na Ukrajine, neopatreňého s amputovanými nohami (diabetes), dátum neuvedený. Odtiaľ bol pravdepodobne premiestnený do Moskvy. Buď do väznice Butyrskaja, alebo Lefantovskaja. Gen. Slovenskej armády Jozef Turanec bol pravdepodobne posledný, čo sa s JUDr. Martinom Mičurou pozdravil z okna väznice v Moskve. Na pozostalom pojednávaní na Okresnom súde v Bytči bola prečítaná jeho výpoveď na základe ktorej bol JUDr. Martin Mičura vyhlásený za mŕtveho. Uviedol, že keď bol väznený v predmestí Moskvy z vedľajšej miestnosti počul známy hlas a kašeľ, pripomínal mu JUDr. Martina Mičuru. Dozorkyňa väzňov mu neprežradila meno, ale popísala osobu, podľa popisu to bol menovaný. Keď bol na väzenskej prechádzke, zrazu počul: Turanec, Turanec! Osobu nevidel, ale hlas bol JUDr. Martina Mičuru. Potom ešte raz, v iný deň kričal na neho z okna „tu sme“. O nejaký čas hlas v cele zamĺkol. Keď sa pýtal dozorkyne, čo je s tým väzňom, pokrižovala sa a povedala: Nikomu neželám prežiť to, čo prežil on. Už je mŕtvy. Dňa 5.4.1948 Okresný súd v Bytči na základe žiadosti Dr. Imricha Malobického vyhlásil JUDr. Martina Mičuru za mŕtveho a ustanovil, že JUDr. Martin Mičura neprežil deň 31. mája 1946 (dátum sa viaže na výpoveď gen. Slovenskej armády Turanca).

JUDr. Martin Mičura dal celý svoj život, schopnosti, čas a pohodlie do služieb štátu, slovenskému národu, svojmu blížnemu. Bol jedným z veľkých synov nášho národa, rodák z nášho kraja, obyvateľ a starosta Bytče a vzácný človek. Aj jeho posledné slová, ktoré stačil v rýchlosti tajne napísať rukou na kúsok papiera a odoslať pred jeho odvedením potvrdzujú jeho vrúcnu a oddanú lásku k svojej vlasti: „Berú ma kdesi, pravdepodobne do Kyjeva. Lúčim sa so Slovenskom, ktoré mi bolo vždy veľmi drahé a milé.“ Namiesto ocenenia a poďakovania za jeho úsilie a námahu bol prenasledovaný, odvedený a väznený. Záver jeho života bol plný utrpenia, mimo svojej drahej domoviny. Jeho práca, skutky, činy a láska ho, ale ocenili. Jeho láska k Bohu, k rodnému kraju, k svojmu národu, k Slovensku bola pretavená aj do jeho skutkov. Láska, ktorú dal nezanikla, nestratila sa, tá zostala, oslávila ho a otvorila mu bránu do večnosti.

Spracoval Ing. Ladislav Keblúšek

Kalendárium výročí historických osobností mesta Bytča – rok 2024 /I./

HRABOVSKÝ Peter

* začiatok 17. storočia Bytča

† ? (pravdepodobne po roku 1659)

správca hradu a panstva Budatín
rodu Szunyogh

365. výročie úmrtia

Pochádzal zo stredovekého rodu Hrabovských, ktorého potomkovia po spojení s rodom Teplických, vytvorili vetvu Hrabovských aliter Teplických. Narodil sa v Hrabovom. Jeho otcom bol šľachtic, Martin Hrabovský aliter Teplický. Spolu s ostatnými členmi rodu bol zapísaný v súpise miestnej šľachty v Hrabovom. Pravdepodobne navštevoval evanjelické gymnázium v Bardejove.

V rokoch 1640-1688 spravoval hrad a panstvo Budatín, ktorý patrilo rodu Szunyogh (slov. Suňog). Za odmenu za verné služby si kúpil sedliacku usadlosť v Kysuckom Novom Meste. Okrem toho vlastnil dom v Radoli (1632) a v Trenčíne.

Zo zachovaných latinských nápisov vyplýva, že dal opraviť kostolík sv. Márie Magdalény a kamenné opevnenie s portálom na cintoríne v Kysuckom Novom Meste (1646).

Zaoberal sa náboženskou literárnou tvorbou. Počas pôsobenia v Budatíne napísal „Manuale Latino-Hungarico-Slavonicum ad praxin ordinatum“ (Bardejov, 1657), obsahujúcu zbierku latinských, maďarských a slovenských veršovaných modlitieb, medzi ktorými sú aj verše od Eliáša Lániho. Dielo je historickým dokumentom slovenského hovorového jazyka v 17. storočí. Zložil protitureckú a protižoldniersku skladbu „Píseň za súčasny rákos“ (1655, Bardejov).

Podporoval umenie a činnosť cirkevných škôl (napr. v Kysuckom Novom Meste, Predmieri).

Podľa testamentu spísaného v 1659 roku bol ženatý s Barborou Sádeckou, s ktorou mal zrejme len dcéru Žofiu vydatú za Pavla Okrutského.

Literatúra:

Brezány Štefan A.: Bytčianski dejatelia v kultúre a umení, kniha: Bytča 1378-1978, vydavateľstvo Osveta, MNV Bytča 1978, s. 244

Kerešová Michaela: Osobnosti mesta, Bytča, Vydavateľstvo Knižné centrum, Žilina 2002, s. 70

Majerčíková Danka: Zemianske rody na Kysuciach, Kysucké múzeum v Čadci, Čadca 2018, s.

THURZO /TURZO/ František

* 1512 Lietavský hrad, okr. Žilina

† 1574 Lietavský hrad, okr. Žilina

cirkevný hodnostár – nitriansky biskup, predseda Uhorskej a Dvorskej komory, kráľovský dvormajster

450. výročie úmrtia

Bol synom Jána Thurzo (1476?-1534) a Anny Abaffy (ok. 1488 - ?), vnukom Teofila (1457-1503). Po smrti otca bol jeho poručníkom strýko Alexej (1490-1543), uhorský kráľovský miestodržiteľ (palatín). Vďaka strýkovi získal ako reverend nitrianske biskupstvo (1534) a krátko na to odišiel do Talianska, kde sa vzdelával, aby sa vhodným spôsobom pripravil na vysokú hodnosť. Z cudziny sa definitívne vrátil po smrti strýka (1543) a ponúkol panovníkovi svoje služby. Bol zvolený za nitrianskeho biskupa (1544), ale neprijal kňazské svätenie. Súčasne sa stal nitrianskym županom. V r. 1556 sa zriekol nitrianskeho biskupstva a zanechal cirkevnú dráhu, aby zachránil rod, pred vymretím v Uhorsku. Za týmto účelom kúpil

Oravský hrad a k nemu patriace panstva. Na Oravskom hrade sa oženil s Barborou Kostkovou, dcérou Mikuláša Kostku zo Sedlíc. Svadbou okrem Oravského hradu a panstva, získal hodnosť župana Oravskej stolice. Odkúpil hrad Lietavu a patriace mu panstvo. Stal sa evanjelikom. Presadzoval šírenie reformácie a kolonizáciu hornej Oravy. Neskôr získal doživotne dedinku Veľký Gútor (Nagygútor) v levickom panstve (1560). Po smrti Barbory (1561) nadobudol hrad Hričov a mestečko Bytča (1563), v ktorej v r. 1571 začal výstavbu nového zámku, ako sídla svojej oravskobytčianskej vetvy rodu Thurzovcov a centrum panstva s hradmi Orava, Lietava, Hričov a majetkom Veľký Gútor.

Podporoval humanizmus. Pretože manželstvo s Barborou bolo bezdetné, po jej smrti sa oženil druhýkrát. Jeho manželkou sa stala v r. 1562, veľmi mladá Katarína Zrinyi (slov. Zrínská), dcéra bývalého chorvátsko-slavónskeho bána, kapitána Szigetváru Mikuláša Zrínskeho. Z tohto manželstva sa narodilo päť detí, vrátane neskoršieho palatína Juraja Thurzo (1609–1616), významnej politickej osobnosti Uhorska na začiatku 17. storočia a iniciátora kodifikovania Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku.

Predseda Uhorskej a Dvorskej komore. V r. 1569 prijal funkciu uhorského kráľovského dvormajstra. Podporoval humanizmus, vzdelávanie a protestantskú vieru.

Literatúra:

<http://www.krajskakniznicazilina.sk/menu/sluz/region/edicna/kalendarium2014.pdf>, 07.02.2021

https://www.ecav.sk/files/user/rod_turzovcov.pdf, 05.04.2021

http://forumhistoriae.sk/sites/default/files/lengyelova_thurzovci1.pdf, 03.04.2021

MIČURA Juraj

* 18.11.1851 Dlhé Pole

† 22.03.1919 Těšín (Poľsko)

národný dejateľ, právnik

105. výročie úmrtia

MAREC 2024

Bol synom Jána Mičuru a Doroty Kúdelčíkovej a strýkom dr. Martina Mičuru (1833-1946) mešťanostu Bytče v rokoch 1927-1945. Mal za manželku Sidóniu Rovniankovú (1864-1938), sesternicu Petra Víťazoslava Rovnianeka (1867-1933) - kňaza, podnikateľa, finančníka, vydavateľa, národovca, prvého predsedu Matice slovenskej v USA. Jeho žena bola predsedníčkou Katolíckej jednoty v Bytči.

V Bytči mal zriadenú advokátsku kanceláriu a býval v dome na námestí. Aktívne sa podieľal a zúčastňoval národného a kultúrneho života v meste a okolí. Angažoval sa v činnosti hasičského spolku. V dome organizoval divadelné predstavenia. Umožnil získať právnické skúsenosti viacerým známym osobnostiam slovenského verejného a kultúrneho života. Praxoval u neho napr. Martin Mičura (synovec), Janko Jesenský, Vladimír Pivko, Jozef Hranec.

V roku 1896 kandidoval vo voľbách do uhorského snemu za Slovenskú národnú stranu. Bol signatárom martinskej Deklarácie slovenského národa a členom Slovenskej národnej rady (1918).

Literatúra:

<http://www.krajskakniznicazilina.sk/menu/sluz/region/edicna/kalendarium2014.pdf>, 14.02.2021

<http://www.krajskakniznicazilina.sk/menu/sluz/region/edicna/kalendarium2016.pdf>, 14.02.2021

Mičura Ján: Monografia osoby JUDr. Martina Mičuru. Život a dielo právnika, politika a štátnika JUDr, Martina Mičuru 1883/1946, http://www.monografia.sk/?page_id=1408, 10.04.2021

MINÁRIK Ivan

*31.03.1909 Bytča

† 23.02.1967 Bratislava

spisovateľ, novinár, prekladateľ

115. výročie narodenia

Detstvo prežil v rodnom mesta. Navštevoval gymnázium v Trenčíne v ktorom maturoval (1926). Študoval na Právnickej a neskôr na Filozofickej fakulte UK v Bratislave (1935), ktorú nedokončil. Určitú dobu sa zdržiaval v Juhoslávii, u matky, ktorá sa po smrti jeho otca znovu vydala. Pracoval v redakciách viacerých časopisoch: Riportér (1933-1934), Postup (1934-1935), Slovenská politika (1935-1939), Slovenská pravda (1939-1943), Nové slovo (1939-1940), Nový svet (1943-1945), Čas v obrazoch (1945-1948). Bol dlhoročným redaktorom vydavateľstva Tatran (1948-1967).

Spoluzakladal literárnu skupinu „Utópia“ (1927-1930) v ktorej tvoril. Pôsobil ako podpredseda Spolku mladých spisovateľov v Bratislave (1935-1937).

Prvé básne, prózu, fejtóny, recenzie a preklady zo srbskej a francúzskej literárnej tvorby zverejšňoval v časopisoch a zborníkoch od r. 1926. V r. 1933 vydal spolu s Alexandrom Pogorielovom jednoaktovú hru Stín. Ako Andrej Les vydal menší historicky román Sprisahanie v Prešporku (1940). Knižne debutoval výberom krátkych noviel Smaragdový amulet (1946), ktorý obsahoval jeho práce z rokov 1929-1943. Po roku 1943 sa literárne odmlčal. Pod koniec života pripravil výber noviel Purpurový medveď, ktorý vyšiel už po jeho smrti (1967). Tak ako ďalšia zbierka noviel a poviedok Vášeň (1970). V rukopise zanechal cyklus satirických prác Blatiny (1943-1944). Námety na prozaickú tvorbu presýtenú fantastickými motívmi a zaoberajúcu sa aj problematikou erotických vzťahov, čerpal najmä z bratislavského a juhoslovanského prostredia. V bohatej prekladateľskej činnosti sa venoval dielam juhoslovanských najmä srbochorvátskych (I. Andrić, M. Krleža), českých (A. Stašek, A. Jirásek, J. Neruda, Z. Winter), španielskych a francúzskych spisovateľov (A. Dumas). Používal viaceré literárne pseudonymy, okrem iného: Andrej Les, M. Bánovský, I.M., Dr. Rafaelides a iné.

Literatúra:

Brezány Štefan A.: Bytčianski dejatelia v kultúre a umení, kniha: Bytča 1378-1978, vydavateľstvo Osveta, MNV Bytča 1978, s. 249

Kerešová Michaela: Osobnosti mesta, Bytča, Vydavateľstvo Knižné centrum, Žilina 2002, s. 72-73

<http://www.krajskakniznicazilina.sk/menu/sluz/region/edicna/kalendarium2014.pdf>, 13.02.2021

<https://www.litcentrum.sk/autor/ivan-minarik/zivotopis-autora>, 17.04.2021

Pripomíname si:

BOTTO Ján

* 27.01.1829 Hrachov - Vyšný Skálnik

† 28.04.1881 Banská Bystrica

štúrovský romantický básnik

HVIEZDOSLAV ORSZÁGH Pavol

* 02.02.1849 Vyšný Kubín

† 08.11.1921 Dolný Kubín

básnik, dramatik, spisovateľ, prekladateľ, právnik

Informácia

Informujeme, že priezvisko „Göttin“ zapísané v 1878 roku v bytčianskej „Matrike krstov“ ako priezvisko otca Milana Alexandra Gettinga („Kalendárium výročí historických osobností mesta Bytča - GALZA PRESS 4/2023“), bolo na základe úradného rozhodnutia vydaného v 1925 roku zrušené a opravené na „Getting“. Za neúplnú a čiastočne nepresnú informáciu, ktorú uvádzajú niektoré internetové zdroje, sa ospravedlňujeme.

Zdroj:

„Slovník historických osobností mesta Bytča“, oprac. Waldemar Oszczęda, Mesto Bytča, Bytča 2021

Waldemar Ireneusz Oszczęda

Mariánsky stĺp na Sídlišku

Na začiatku bytčianskeho Sídliška (Sídliško 9.mája), na trávnej ploche v blízkosti križovatky súčasnej Ulice mieru a 1. mája (bývalej Hrnčiarskej ulici), sa nachádza starý, takmer dvestoročný Mariánsky stĺp.

Na vrchole stĺpa je umiestnená kamenná socha Panny Márie, zobrazenej ako mladé dievča, možno vo veku dvanástich alebo trinástich rokov, oblečenej do šiat a plášťa, zopnutého ozdobnou sponou. Šaty sú previazané v páse povrazom. Jej hlavu otáča veniec (koruna) z dvanástich hviezd. Veniec vyjadruje očakávanie Ducha Svätého v kruhu dvanástich apoštolov. V pravej ruke drží ľaliu, symbol nepoškvrnenosti, čistoty a svätosti. Postava Panny Márie, hoci to nie je dosť dobre viditeľné, stojí pravdepodobne na pologuli (zemeguli), zobrazujúcej svet a polmesiaci, ktorý symbolizuje presahovanie ľudského času. Nohou (nohami) pristupuje hada (alebo draka?), ktorý je symbolom prvotného hriechu. Pošliapanie hada, ako tradičného zla, symbolizuje tiež víťazstvo nad kacírstvom a dôležitú úlohu Panny Márie pri spáse ľudstva.

Okrem sochy sa na Mariánskom stĺpe nachádzajú iné symboly, súvisiace s kresťanstvom.

Na zhotovenie sochy boli použité atribúty, ako hviezdna koruna, had, polmesiac, zemeguľa a ľalia. Tieto sú typickým zobrazením Panny Márie vo výtvarnom, sakrálnom umení, pre sochu Immaculaty - Nepoškvrnenej Panny Márie. Takéto zobrazenie vychádza z knihy Zjavenia svätého Jána apoštola /Apokalypsy/: *Veľké znamenie: Žena odetá slnkom* (Zjv 11,19;12,1-14), v ktorej sa uvádza:

„Potom sa na nebi ukázalo veľké znamenie: Žena odetá slnkom, pod jej nohami mesiac a na jej hlave veniec z dvanástich hviezd.“. Vzhľadom na dobu vzniku /1795/, ide o barokovú sochu so stĺpom, vyhotovenú neznámym autorom.

Text a foto: Waldemar Oszczyda

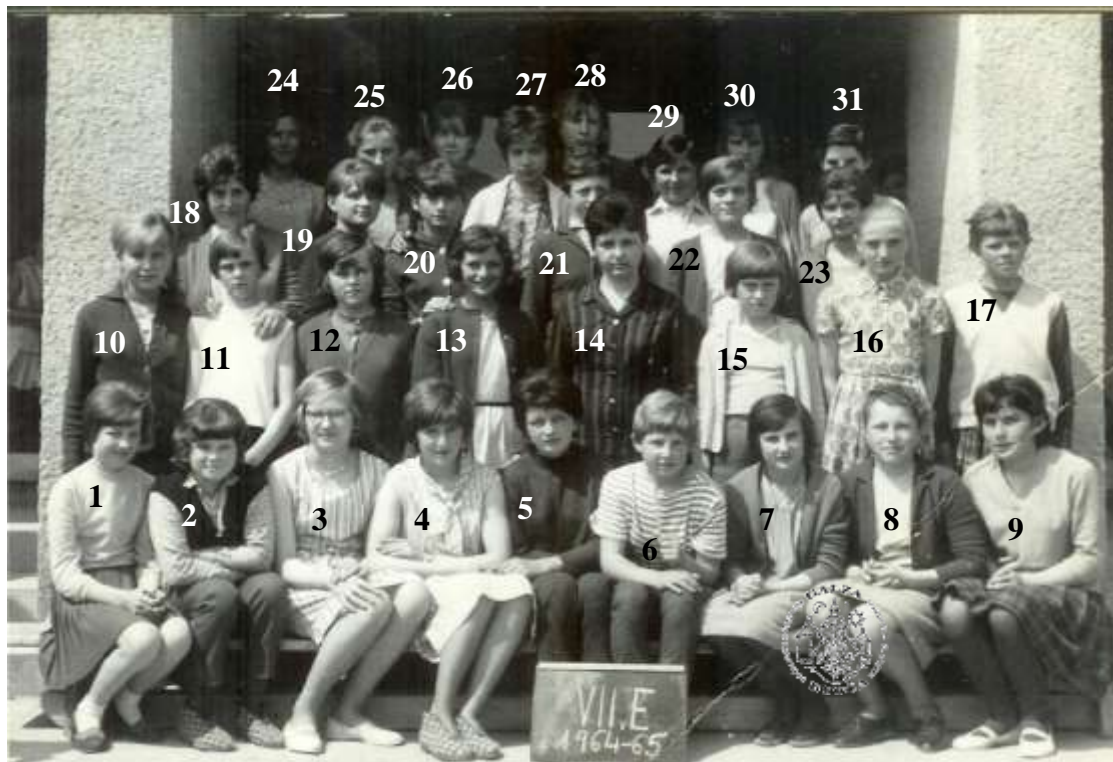
Školské fotky

Štátna škola - pri sovách trieda III.B triedna učiteľka Hagendorfová, 1. J. Hajdúch, 2. I. Demanko, 3. P. Rapšík, 4. M. Jurovec, 5. M. Mičuda, 6. J. Pradeniak, 7. J. Kemka, 8. J. Galo, 9. D. Pacúchová, 10. H. Holániková, 11. T. Rapšíková, 12. E. Pastorková, 13. V. Holáková, 14. M. Huliaková, 15. A. Šúchová, 16. V. Chlebinová, 17. H. Laurenčíková, 18. M. Balajová, 19. D. Feherváryová, 20. M. Mazúrová, 21. P. Takáč, 22. D. Dudoň, 23. J. Starovský, 24. K. Marčíš, 25. K. Klacko, 26. P. Zbyňovec, 27. Z. Frolová, 28. nič, 29. V. Ivanková, 30. H. Kalužová, 31. Baracka, 32. A. Kochová, 33. V. Ďurdík, 34. G. Petrovská, 35. M. Ďudiková, 36. J. Hlinčík, 37. M. Hromcová, 38. M. Čebek, 39. J. Pelíšková
 Novootvorená základná škola v Bytči ulica Mieru, trieda V. B školský rok 1962/63 triedna učiteľka Alica Polanová

1. V. Ivanková 2. nič 3. A. Šumcarová 4. A. Ďurdíková 5. nič 6. V. Tatarka 7. triedna učiteľka Alica Polanová 8. D. Marciníková 9. Olahová 10. J. Burandová 11. A. Kalužová 12. M. Štrocholcová 13. V. Holáková 14. J. Mindalová 15. M. Pasienková 16. A. Gärtnerová 17. B. Jaty 18. L. Pavlík 19. P. Václavík 20. P. Rapšík 21. T. Rapšíková 22. Z. Mičudová 23. H. Janišová 24. A. Drozdíková 25. Š. Pavlíková 26. V. Hdrbolec 27. J. Zcharová 28. D. Šukala 29. J. Litera 30. J. Kemka 31. J. Demanko 32. M. Čebek 33. V. Ďurdík 34. J. Pradeniak 35. J. Hlinčík 36. J. Gajdoš 37. P. Zbyňovec 38. J. Ruman

Základná škola ulica Mieru
triedna učiteľka Zdena Kňazovická

1. H. Moliková 2. V Chlebinová 3. M. Zahradníková 4. J. Uričková 5. Veronika Holáková za vydata Křenková 6. D. Marciníková 7. Eva Mahdíková za vydata Hrtánková 8. M.Štrocholcová 9. E. Janišová 10. E. Mišutková 11. H. Hančíková 12. V. Koblúšková 13. D. Bundová 14. triedna učiteľka Zdena Kňazovická 15. Z. Urdáková 16. M. Papánková 17. Smatanová 18. M. Papíková 19. G. Šmejkalová 20. A. Gärtnerová 21. M. Kremeřová 22. M. Sučanská 23. J. Klúčiková 24. nič

25. G. Nováková 26. Z. Štefúnová 27. J. Kolesárová 28. E. Cigániková 29. N. Bočková 30. M. Mináriková 31. B. Hryzáková

Už 65 rokov uplynulo od toho času, čo nás rodičia viedli do prvej triedy základnej školy katolíckej, kde nás privítala pani učiteľka Anna Pavlíková

1. J. Starovský 2. K. Klacko 3. P. Plandor 4. J. Kemka 5. D. Dudoň 6. K. Tiso 7. L.

Pavlík 8. K. Perrot P. P. Krúpa 10 nič 11. J. Dodek 12 nič 13. E. Kianicová 14. J. Pelíšková 15. Veronika Holáková za vydata Křenková 16. J. Plšková (opýtaj sa detail) 17. D. Feherváryová 18. učiteľka Anna Pavlíková 19. A. Kalužová 20. J. Pršková 21. M. Mazúrová 22. J. Kolesárová 23. Z. Frolová 24. H. Laurenčíková 25. T. Kemková 26 nepoznáme, 27 nepoznáme 28. Hromcová 29. D. Barančíková 30. M. Matúšková 31. V. Gärtnerová 32. M. Ďudiková 33. A. Kuchová 34. M. Šopáková 35 nič 36. M. Hubocká

Spracovala Katarína Kasagrandová za slobodna Vallová a Veronika Křenková za slobodna Holáková

Trieda VIII. A školský rok 1959 – 1960 spracoval Jozef Macek a Katarína Kasagrandová za slobodna Vallová
 1. Pokrivka 2. Chrenk Pavol 3. Ostrochovský 4. Greguš Ladislav 5. Macek Jozef 6. Sakala Vladimír 7. Šamánek Rudolf
 8. Úrdník Milan 9. Lušnák 10. Koňar Marian 11. Masaryk Jozef 12. Zelenka Michal (riaditeľ školy) 13. Žolner 14.
 Ďurika Milan 15. Ondrušek 16. Maťaše 17. Rovňan Juraj 18. Matúš Viktor 19. Hudec Stanislav 20. Dušík Jozef 21.
 Blablo Dušan 22. Huliak Marian 23. Fašang Ivan 24. Korman Daniel 25. Štefik Ondrej (triedny učiteľ) 26. Michálek
 Viktor 27. Mozolík Lojzo 28. Majstřík František 29. Kultán Anton 30. Šamaj Milan 31. Rek Slavomír 32. Mrena Štefan
 33. Balala 34. Polan Pavol 35. Hrbek Miroslav 36. Štefik Ondrej 37. Lukáč Štefan 38. Božek Miloš 39. Anton Záhalka
 40. Hujo Vladimír 41. Zahradský 42. Plavík Ivan 43. Alakša Marian 44. Šalát Peter 45. Lalinský Peter 46. Randa

Rozlúčka s Valériou Chromekovou

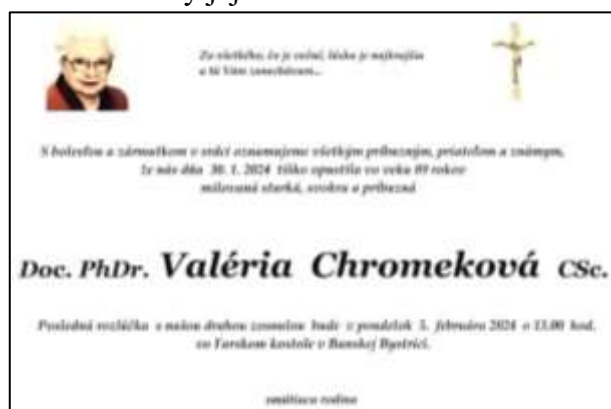
„Dozvedeli sme sa smutnú správu. Zomrela naša kolegyňa doc. PhDr. Valéria Chromeková, CSc. Pani docentka pôsobila na našej katedre od roku 1963 do roku 2001. Po nástupe sa veľmi skoro stala odborným pilierom katedry najmä vďaka svojmu vedeckému výskumu dejín 19. storočia. Perfektná znalosť maďarčiny jej umožňovala bádať v maďarských archívoch a nadväzovať úzku spoluprácu s maďarskými historikmi a historičkami. Ani na dôchodku neodložila svoje pero bokom, no svoju pozornosť sústredila výlučne na regionálne dejiny.

prof. PhDr. Dušan Škvarna, PhD., Pavol Martuliak, prof., PhDr., Csc., 18. 2. 1939

Pani docentka, vlastne naša Valika, ako sme ju familiárne oslovovali, bola síce nízkej postavy, no jednoducho neprehliadnuteľná. Vždy plná energie, dobrej nálady, vždy ochotná pomôcť odborne i ľudsky. Mala prenikavý smiech, život brala skôr z tej veselšej stránky, aj keď dobové politické, či rodinné udalosti neboli k nej vždy zhovievavé.

Milovala cestovanie, na katedre organizovala pravidelné exkurzie pre študentov. Jej vytrvalosť a fyzická výdrž na exkurziách boli neuveriteľné a dodnes sú legendárne. Drahá Valika, spomíname na Teba ako výbornú historičku, zanietenu cestovateľku a človeka s veľkým srdcom, vždy otvoreným pre svojich kolegov i študentov. Ďakujeme za všetko, čo si pre našu katedru urobila, zostávaš navždy medzi jej legendami. R.I.P.“ Katedra histórie FF UMB

FALŠOVANIE ZÁPALKOVÝCH NÁLEPIEK

Podobne ako ďalšie zberateľské obory (filatelistka, numizmatika, faleristika) sa tejto oblasti nevyhla ani filumenistka. Bolo jednoduchšie vyrobiť prakticky beztriestne novú matricu, raznicu a hľadané nedostatkové a vzácnejšie zápalkové nálepky (ďalej len ZN) boli znovu na svete. Prečo falšovať bankovky s ochrannými prvkami na kvalitnom papieri, keď je tu možnosť vytlačiť „svojpomocne“ hľadané ZN. Takže nové falošné ZN sa objavili už v 50. rokoch

Katalógové číslo 5930 (rozmery 95 x 65 mm), dotlač ČFS

ktorý urobil dotlač niektorých nedostatkových ZN – „Denně vám slouží 210 prodején“ (k.č. 5930), Orbis (k.č. 6051 – iný druh papiera), Adast? (k.č. 7397 - 7400).

Zberateľské kluby v tomto období organizujú výstavy a objavujú sa prvé hárčeky (česky aršíky). Na hárčekoch (napr. Praha 1948) sa objavujú vyobrazené série ZN. A prichádzajú k slovu nožnice a vystrihnuté ZN („Prahy“ k.č. 70 - 93) sú na svete. Ďalším prvkom boli úpravy tlače – dopĺňovanie, odstraňovanie textu na ZN. Napr. zo Solo LI. sa stane Solo Li a podobne, pokusy sú objaviteľné pod lupou (k.č. 103b), z BI (k.č. 83) s vyškrábaním brúška v písmene B (Bytča) stane R (Ružomberok) ale už k.č. 84.

Do stratená sa označované ako zaradená väčšina filumenistov – zápalkových pustili do tejto aukro.cz krabičiek z 50. a kvalita ZN. čistých ZN na kvalitnejšie tých pôvodných, skúsenými Československa – 1992. firmy, ktoré majú zápalky. A

Ik. č. 83

k. č. 84

objavujú sa nálepky, tváriace sa ako zápalkové, z ktorých však minimum alebo žiadne nikdy nevideli zápalkovú krabičku. Na rozdiel od minulosti, kedy filumenisti čakali na katalógy, tie sú tu okamžite spoločne s výlepnými listami a filumenisti nakupujú nálepky a zalepujú prázdne okienka vo výlepných listoch. Filumenisti sa nudia, podľa vzoru filatelistov, sa pustili do premeriavania a hľadania nových odchýliek. Špecialisti objavujú už u pôvodných odchýliek označovaných ako a, b, ďalšie podtypy a1, a2. Nechcem aby článok odradil posledných žijúcich filumenistov od svojho konička. O tom, či majú vo svojich zbierkach originály ZN, často zistia až pri darovaní či predaji zbierky. Prajem filumenistom pravé ZN a radosť pri dopĺňovaní zbierok.

dnes dostali ZN, ktoré boli v minulosti neoficiálne. Dnes by tam bola zápalkiek. Pretože narastá počet kumyxfistov (zberateľov celých krabičiek), falšovateľia sa s chuťou oblasti. Takto sa napr. na Filumenie I objavila ponuka čs. zápalkových rokov. Na prvý pohľad zaujala čistota Prakticky išlo o nalepenie/prelepenie zápalkové krabičky. Samozrejme krabičky ako i zápalky, líšiace sa od dnes 60 – 70 ročných, boli odhalené zberateľmi. Rozdelenie spoločného vytvorilo „uzavreté“ zbierky ZN 1918 Prichádzajú súkromné reklamné medzi propagačnými výrobkami i

Vladimír Gajdoš
(vladgaj@gmail.com)

Verše všedného dňa od Michala Luláka

Časy sa menia, a ľudia tiež. Prinajlepšom len stárnu, ale fenomény dneška prinášajú aj iné podoby. Ja som dostal milú zodpovednosť pokračovať v riadkoch, ktoré osviežia ducha po mojom otcovi. Verím, že každý čitateľ tu nájde kúsok všedných dní, a aspoň na malú chvíľku spomalí v tejto rýchlo utekajúcej dobe. Prajem vám príjemný zážitok.

***Niekedy zdanie t'a ľahko oklame,
kedy a koľko, aby toho bolo dost',
komu dať svoje teplo do dlane,
aby tu bol vždy keď treba,
vyčaril úsmev pre radosť.***

***Ja viem, že nie vždy a hocikomu,
nie si si istá či máš alebo nemáš.
Otvoriť stroho dvere tvojho domu,
zavrieť keď cítiš zimu, chlad a mráz.
Keď slnka lúče zaklopú ti,
rada otvoríš znovu, zas.***

***Kedy a koľko? Večná otázka.
Keď pozerá sa jak princ z obrázka,
keď váhaš, city st'a črepy hľadia z podlahy,
lekár čas srdce nevylicí, dá ho do dlahy.***

***No keď sa vám oči stretnú,
a hlava si je úplne istá,
škovránky zaspievajú pieseň letnú,
láska sa v srdciach narodila, čistá.***

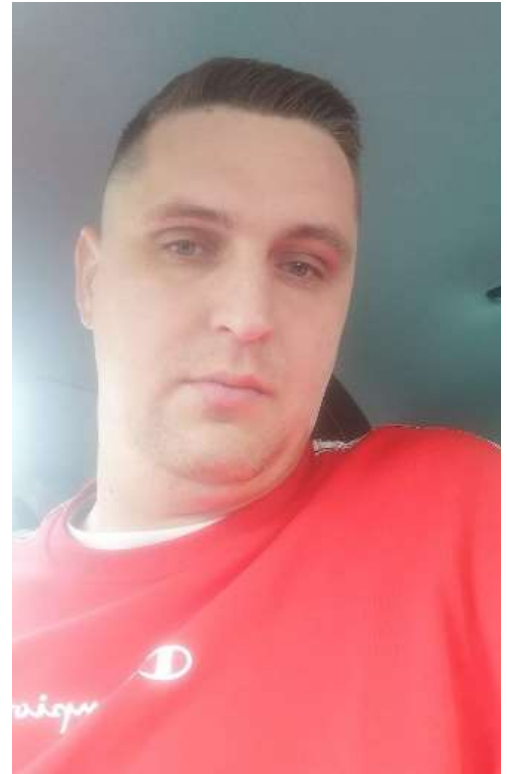
Pár múdrych viet na každý deň:

Čnosti, ktoré nás môžu preniesť do večnosti, sú pokora a láska.

Aj keď sa ti všetky nápady na zmenu minú, uvoľniš cestu tej, čo t'a nikdy nemala minúť.

Myslím, že tým najskutočnejším náboženstvom je dobré srdce.

Iba ten kto prekonáva svoj strach, pocíti skutočnú slobodu.

Spracoval Michal Lulák

Recepty

Šťavnatý steak

Príprava tohto jedla je jednoduchá ale výsledok je naozaj chutný.

Potrebujeme : Hovädziu sviečkovicu, trošku olivového oleja, soľ mleté čierne korenie, olej na opekanie

Postup: Steaky musia byť hrubšie cca 3 -5 cm. Mäso umyjeme osušime a potrieme olivovým olejom. Podľa chuti dochutíme soľou a posypeme mletým korením. Na panvici si poriadne zohrejeme olej. Steaky opatrne vložíme do oleja a sprudka z každej strany(cca 2 minúty). Potom teplotu znížime na strednú hodnotu a steaky pečieme z každej strany od 2 do 5 minút. Opečené steaky zabalíme do alobalu a necháme ich cca 3 minútky odstáť. Podávame so šalátom alebo varenými zemiakmi.

Dĺžku pečenia volíme podľa toho aký krvavý steak chceme mať :

2 minúty – krvavý

3 minúty- stredne krvavý

5 minút - prepečený

Dobrá chuť!

Grilovaná panenka v paradajkovo cesnakovej marináde

Pri druhom recepte ostaneme taktiež pri mäse. Tento krát použijeme bravčovú panenku.

Potrebujeme : 1 ks Bravčová panenka, 1 ks kečup, 1 ks paradajkový pretlak, 2 strúčiky cesnaku, štipku oregana, soľ

Postup: Mäsko dôkladne umyjeme a odblaníme. Nakrájame na medailóny cca 3-5 cm hrubé. V miske zmiešame kečup, paradajkový pretlak, soľ, oregano a pretlačené strúčiky cesnaku. Marinádu dôkladne vymiešame. Do marinády naukladáme medailóny a necháme chvíľu marinovať. (Ja osobne si mäso chystám deň vopred, nie je to však nutnosť). Na rozpálený gril naukladáme medailóny a sprudka opečieme z oboch strán. Dĺžka pečenia závisí od preferovanej šťavnatosti. Ja osobne mäsko opekám 3-4 minúty z každej strany.

Hotové mäsko podávame s grilovanou zeleninou alebo s chlebíkom prípadne opečenou bagetou.

Dobrá chuť!

Spracovali Šperkovci

Vydáva: **Občianske združenie GALZA**

IČO vydavateľa: 42 220 548

Sídlo vydavateľa: SNP 894/1, 014 01 Bytča

Evidenčné číslo: EV 4884/13

Redakčná rada: PhDr. Martin Gácik,

Barbora Šperková, Ing. Juraj Hikl.

Nepredajné. Bez apretácie. Kvartálnik.

Náklad: 100 kusov. Číslo vydané: apríl 2024

ISSN 1339-4975

9 771339 497007